

De kievit in de westelijke Eempolders, een update

Jan Mooij

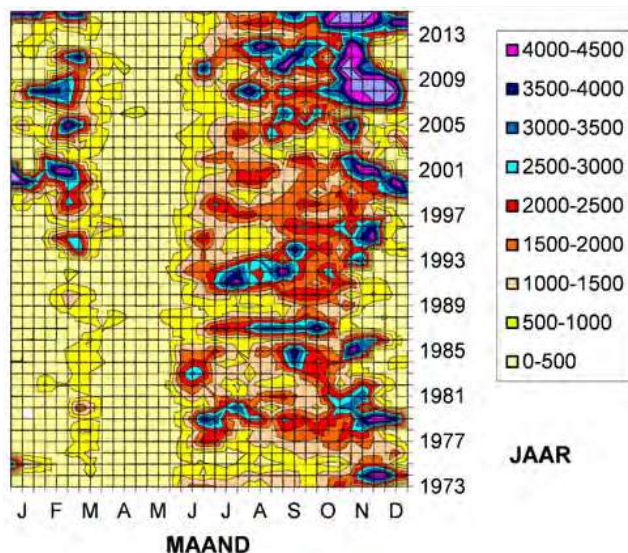
Het jaar 2016 is door Sovon uitgeroepen tot jaar van de kievit. De aanleiding daarvoor is dat het slecht gaat met de kievit in Nederland. Vooral als broedvogel gaat hij achteruit, maar ook het aantal wintergasten blijkt te dalen. In 2007 is er al eens een verhaal over de kievit in de Korhaan verschenen, maar dit is een goede gelegenheid om weer eens te kijken hoe het de kievit hier de laatste jaren vergaat.

Rustig poserend

Martin van Berkel

Zoals uit figuur 1 blijkt zijn er bijna altijd wel kieviten in de Eempolders. Het valt ook op dat de aantallen sterk variëren. Het is van belang om te beseffen dat we hier met twee verschillende populaties te maken hebben. De Nederlandse broedvogels trekken na de broedtijd weg naar het zuiden. Ze worden vervangen door vogels uit Oost-Europa die hier de winter komen doorbrengen. Deze laatste groep is in de Eempolders verreweg de grootste. In langere vorstperioden trekken alle kieviten weg naar streken waar het niet vriest. In het voorjaar komen de broedvogels weer terug en vertrekken de wintergasten.

Figuur 1 Samenvatting van alle telresultaten voor de kievit - tot '84 zonder de Oostmeent.

Kievit trouwe bewoner van de Eempolders

Jaap Bickers

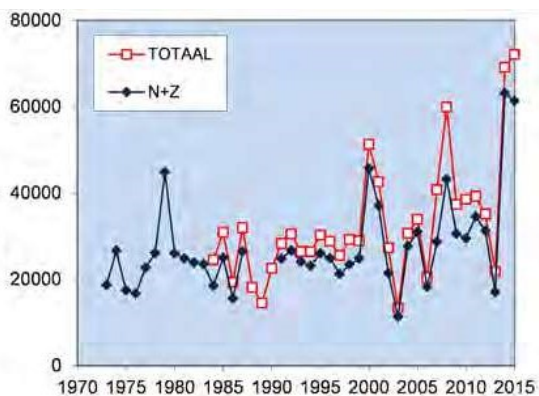
De totale aantallen per jaar (figuur 2) schommelen sterk. Voor een deel is dit te verklaren door het al dan niet optreden van vorstperiodes. Het is ook zo dat buiten de broedtijd regelmatig

enorme groepen, soms tot meer dan tienduizend vogels, worden waargenomen. Het maakt natuurlijk verschil of zo'n groep toevallig op een teldatum aanwezig is. Opvallend is dat deze variatie vanaf 2000 lijkt toe te nemen. Ook de totale aantallen lijken te stijgen. De laatste twee jaren leverden recordaantallen op. Door de grote schommelingen is deze trend echter niet significant. De totale aantallen worden hoofdzakelijk bepaald door de wintergasten.

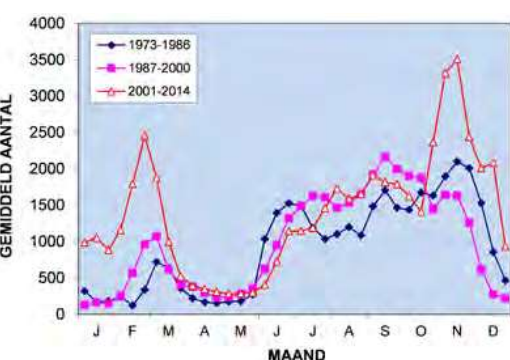
strengere winters de aantallen ook oplopen. In februari/maart zijn er meer kievitviten aanwezig. Tot halverwege de jaren negentig zou men dat misschien nog kunnen verklaren door aan te nemen dat de wintergasten dan gezelschap krijgen van de broedvogels. Na die tijd zien we echter regelmatig zulke grote groepen, dat dit alleen doortrekkers kunnen zijn.

Om het aantal in de broedtijd te bekijken komen alleen de maanden april en mei in aanmerking. De broedtijd duurt langer, maar in de andere maanden zijn er kennelijk nog (of weer) grote aantallen wintergasten aanwezig. Zelfs in april en mei zijn er soms uitschieters die suggereren dat er groepen niet broedende kievitviten aanwezig zijn. De grafiek voor de broedtijd (Figuur 4) suggereert dat de aantallen wat omhoog gaan. Dit lijkt strijdig met de resultaten van de weidevogelgroep, die de laatste jaren juist een afname van de kievitviten constateert.

Een verklaring hiervoor is de verdeling over de telgebieden. Er blijken hier duidelijke verschillen te zijn. In telgebied Noord is in de broedtijd sprake van een stijging, waarbij de aantallen vooral

Figuur 2 Totaal aantal getelde kievitviten per jaar - blauwe lijn geeft aantallen zonder de Oostermeent

Figuur 3 Gemiddeld aantal kievitviten per decade voor drie periodes van veertien jaar.

vanaf 2005 gemiddeld hoger zijn dan daarvoor. Daarentegen is in de telgebieden Zuid en Oostmeent sprake van een daling. Deze is juist in de laatste jaren opvallend groot. Bij elkaar is nog steeds sprake van een stijging. Een belangrijk deel van de Kieviten in telgebied Noord broedt in het reservaat. Omdat het beheer daar is afgestemd op de weidevogels is de weidevogelgroep er niet actief. Wij hebben geen aparte getallen voor het reservaat, maar het is waarschijnlijk dat de ontwikkeling in het reservaat veel gunstiger is dan in het boerenland.

In de broedtijd zien we verreweg de meeste Kieviten in het telgebied Noord. In Zuid en de Oostmeent zijn de aantallen ongeveer gelijk. Omdat de Oostmeent veel kleiner is blijkt het aantal waargenomen Kieviten per 100 ha veel hoger dan in Zuid. Zoals blijkt uit figuur 6 was deze dichtheid in het begin van

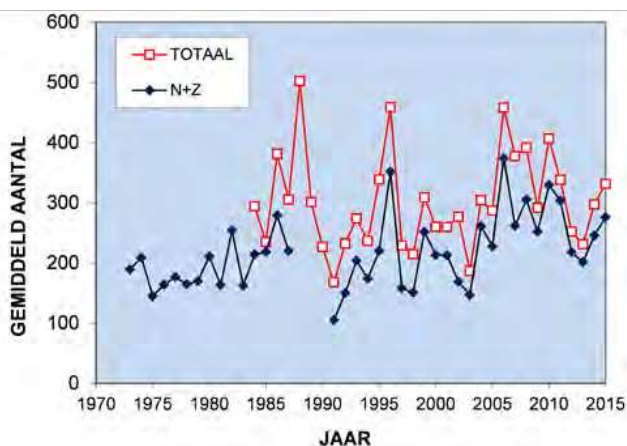
de tellingen zelfs verreweg het hoogst in de Oostmeent. Inmiddels is door een stijging in telgebied Noord en vooral door een daling in de Oostmeent de dichtheid in Noord en de Oostmeent ongeveer gelijk. In de Oostmeent is het beheer van het reservaat van Staatsbosbeheer inmiddels overgenomen door Natuurmonumenten. Het is interessant om te kijken of door deze maatregel de teruggang van de Kievit in de Oostmeent gestopt kan worden.

Referenties

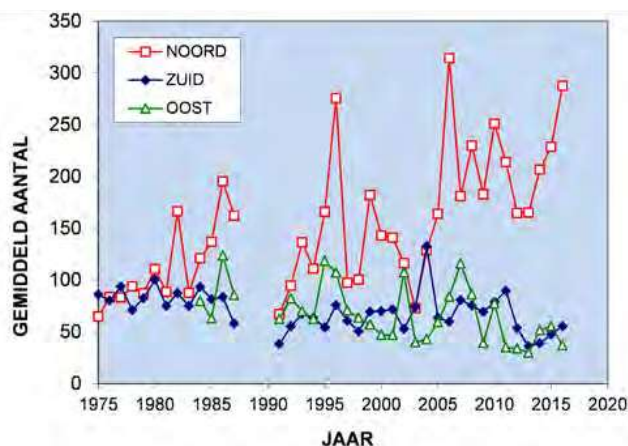
Beintema A., O. Moedt, & D. Ellinger 1995. Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels. Schuyt en Co, Haarlem

Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Campuysen, C.J., 2001. Algemene en schaarse Vogels van Nederland. (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht

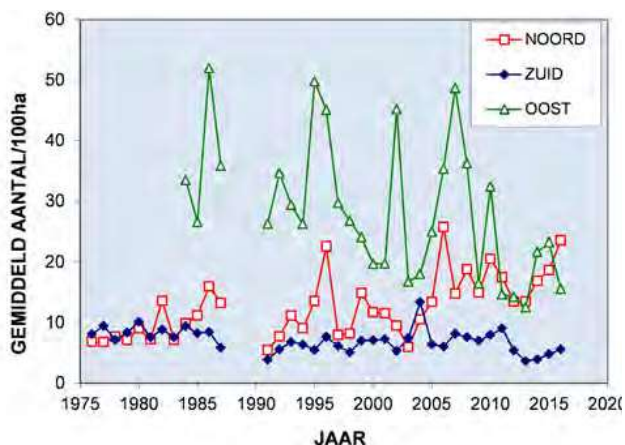
SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden

Figuur 4 Gemiddeld aantal Kieviten per telling in de periode april-juni

Figuur 5 Gemiddeld aantal getelde Kieviten in de maanden april en mei per telgebied

Figuur 6 Gemiddeld aantal getelde Kieviten per 100 ha in de maanden april en mei per telgebied.